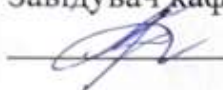

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
економіки
протокол № 1 від 31.08.2026 р.
Завідувач кафедри
 / Алла ОСІПОВА

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньої програми
Економіка
 / Оксана ФРОТЕР
31.08.2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

Предметна спеціальність (спеціалізація): С1.01 Економіка

Освітня програма: Економіка

Факультет: економіки, підприємництва та інформаційних технологій

Умань – 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Національна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності *СІ Економіка та міжнародні економічні відносини* освітньої програми *Економіка*.
Умань: УНУ, 2026. – 19с.

Розробник: Алла РЕВУЦЬКА, доцент кафедри економіки, к. е. н., доцент

Відомості про розгляд і затвердження наведено на титульній сторінці.

© Уманський національний університет, 2026 рік

© Ревуцька А.О., 2026 рік

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показника	Форма здобуття освіти	
	денна	заочна
Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	<u>Обов'язковий</u>	<u>Обов'язковий</u>
Галузь знань: <u>С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини</u>	Рік підготовки: <u>2</u>	Рік підготовки: <u>2</u>
Спеціальність: <u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u> Предметна спеціальність (спеціалізація): <u>С 1.01 Економіка</u>	Семестр: <u>3</u>	Семестр: <u>3</u>
Кількість кредитів ЄКТС – <u>4</u> Загальна кількість годин – <u>120</u>	Лекції: <u>20</u> год.	Лекції: <u>8</u> год.
Мова викладання: <u>українська</u>	Практичні / семінарські: <u>24</u> год.	Практичні / семінарські: <u>4</u> год.
Індивідуальне завдання: -	Самостійна робота: <u>76</u> год.	Самостійна робота: <u>108</u> год.
Вид підсумкового контролю: <u>екзамен</u>		

Мова викладання: українська (окремі питання теми 8 та практичні кейси розглядаються англійською мовою).

Пререквізити: володіння категоріальним апаратом і закономірностями базових економічних курсів «Політична економія», «Мікроекономіка», «Історія економіки та економічної думки»; навички роботи з табличними даними та базовою статистикою.

Постреквізити: є теоретико-методологічним підґрунтям для опанування дисциплін «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Державне регулювання економіки», «Міжнародні економічні відносини».

2. Мета, передумови та результати навчання

Мета освітнього компонента: формування у здобувачів цілісної системи теоретичних знань і практичних умінь щодо аналізу функціонування національної економіки як відкритої системи, оволодіння інструментарієм Системи національних рахунків, оцінки ресурсного потенціалу, інституційних засад і моделей розвитку для обґрунтування управлінських та регуляторних рішень в умовах невизначеності й повоєнного відновлення.

Матриця конструктивного узгодження результатів навчання, методів і оцінювання

Шифр ПРН ОП (для обов'язкового ОК)	Результат навчання	Методи навчання	Форма оцінюваної роботи	Метод і засіб оцінювання
ПРН 4	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	Проблемна лекція, інтерактивна лекція, лекція-візуалізація, семінар-обговорення.	A1. Ситуаційний тест на виявлення закономірностей функціонування економічних систем.	Онлайн-тестування в LMS Moodle за стандартизованою шкалою.
ПРН 7	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки	Проблемна лекція, метод аналізу альтернатив, сократівський діалог.	A3. Порівняльно-інституційний аналіз зарубіжних моделей економічного розвитку та перспектив для України.	Аналітична рубрика оцінювання письмових порівняльних досліджень.
ПРН 9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та	Міні-лекція, кейс-метод (case study), метод сценаріїв, навчальна дискусія.	A5. Аналітична записка (policy brief): «Інституційні інструменти державної політики повоєнного відновлення».	Аналітична рубрика оцінювання професійного документа.

	зовнішньоекономічної політики держави.			
ПРН 16	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.	Практичне заняття, аналіз набору даних, інтерпретація макроекономічної статистики.	A2. Практично-розрахункова робота: обчислення макроагрегатів СНР (ВВП різними методами, ВНД, дефлятор) та квот відкритості.	Чек-лист правильності алгоритму розрахунків та коректності економічних висновків.
ПРН 17	Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків	Проблемне навчання (PBL), дерево проблем/цілей, розбір комплексних ситуаційних задач.	A4. Комплексний аналітичний кейс: оцінка втрат трудового потенціалу, міграційних шоків та екологічних ризиків воєнного стану.	Рубрика оцінювання комплексного кейсу: системність виявлення ризиків та обґрунтованість рішень.
ПНР 21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	Проектне навчання (Project-Based Learning), командна робота, публічна усна презентація.	A6. Командний аналітичний проєкт та публічний захист: «Стратегія підвищення міжнародної конкурентоспроможності сектору економіки».	Рубрика публічного захисту: якість командного продукту, логіка синтезу та індивідуальні відповіді на запитання.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи, ресурсний базис та структура національної економіки

Тема 1. Національна економіка: сутність, система вимірювання та відкритість

Національна економіка як складна адаптивна система. Предмет і метод дисципліни. Рівні функціонування: мікро-, мезо-, макро- та мегарівень. Ознака емерджентності системи. Феномен відкритої економіки: показники експортної, імпортової та зовнішньоторговельної квот. Переваги та екзогенні ризики зовнішньоекономічної відкритості. Система національних рахунків (СНР-2008): структура та інституційні сектори. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та три методи його обчислення: виробничий, за видатками, за доходами. Валовий національний дохід (ВНД) та чисті первинні доходи з-за кордону. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Паритет купівельної спроможності (ПКС) у міжнародних порівняннях.

Тема 2. Інституційні засади, теорії суспільного добробуту та моделі соціально-ринкової економіки

Еволюція наукових поглядів на взаємодію ринку і держави: від меркантилізму, класичної школи та кейнсіанства до монетаризму й неокласицизму. Внесок української економічної думки (М. Туган-Барановський, М. Бунге, І. Вернадський, К. Воблий). Концепція суспільного добробуту: критерії Бентама, Парето, Кальдора-Хікса, Роулза. Індекс людського розвитку (ІЛР) та показники диференціації доходів населення (крива Лоренца, коефіцієнт Джині, децильний коефіцієнт). Ордолібералізм Фрайбурзької школи (В. Ойкен, Л. Ерхард). Принципи конкурентного порядку та механізми соціально-ринкової економіки. Соціальне партнерство (трипартизм) і система соціального захисту.

Тема 3. Економічний та ресурсний потенціал національної економіки

Поняття економічного потенціалу та національного багатства. Структура активів у СНР: створені та нестворені нефінансові активи, фінансові активи, чисті зовнішні вимоги. Людський капітал як чинник довгострокового зростання. Демографічна криза в Україні: депопуляція, падіння коефіцієнта фертильності, структурні деформації ринку праці та вимушена зовнішня міграція. Природно-ресурсний потенціал: земельні чорноземи, мінеральні поклади, водні та лісові диспропорції. Екологічні наслідки воєнних дій (замінування угідь, руйнування промислових об'єктів, екоцид). Європейський зелений курс (*European Green Deal*), транскордонний вуглецевий податок (СВАМ) та засади циркулярної економіки.

Тема 4. Науково-технологічний та цифровий потенціал національної економіки

Науково-технічний потенціал та стан сфери R&D в Україні. Кластеризація та розвиток інновацій подвійного призначення (MilTech-екосистема). Феномен вітчизняного IT-сектору як провідної експортної галузі послуг. Спеціальний правовий та податковий режим «Дія.City». Розвиток цифрової держави (GovTech): електронні державні послуги (екосистема «Дія»), система відкритих публічних закупівель Prozorro, цифрова платформа управління відновленням DREAM. Сфера фінансових технологій (FinTech): безготівковий обіг (*cashless economy*), необанкінг, перспективи цифрової валюти центробанку (е-гривня НБУ).

Тема 5. Секторальна структура господарського комплексу та стратегія повоєнної відбудови

Сутність та міжгалузева структура господарського комплексу. Агропромисловий сектор як драйвер валютних надходжень та гарант продовольчої безпеки. Енергетичний сектор: децентралізація генерації, перехід на відновлювальні джерела, відновлення мереж. Промисловість, металургія та будівельний кластер. Оцінка прямих і непрямих збитків національної економіки внаслідок збройної агресії. План відновлення України: платформа Ukraine Recovery Conference, програма фінансової підтримки ЄС *Ukraine Facility* (2024–2027). Принцип модернізації «Build Back Better» та інвестиційні стимули для реіндустріалізації.

Змістовий модуль 2. Засади функціонування, державне регулювання та міжнародна інтеграція

Тема 6. Ринкова інфраструктура та фінансові інструменти функціонування ринку в умовах невизначеності

Інфраструктурне забезпечення національного ринку: торговельна, логістична, цифрова та сервісна складові. Деформації логістичних маршрутів та розбудова пунктів пропуску на західному кордоні. Фінансові інструменти в умовах правового режиму воєнного стану: емісія військових облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП), релокаційне кредитування, грантові програми для малого бізнесу («єРобота»). Валютне регулювання Національного банку України, керована гнучкість обмінного курсу та протидія впливу капіталу. Міжнародні механізми страхування воєнно-політичних ризиків (MIGA, DFC).

Тема 7. Державне регулювання економіки: фіскальні, монетарні та структурні важелі

Теоретичні межі та функції державного втручання в ринкову економіку. Фіскальна політика: структура Державного бюджету України, податкові надходження, покриття хронічного бюджетного дефіциту за рахунок грантів і позик міжнародних партнерів. Монетарна політика НБУ: режим інфляційного

таргетування, облікова ставка та збереження стійкості банківської системи. Макроекономічне прогнозування та індикативне планування. Державне майно та приватизаційні процеси в період відновлення.

Topic 8. Democracy, Economic Freedom and Institutional Order
(*викладається англійською мовою*)

The essence of economic freedom and its institutional dimensions. Indices of Economic Freedom (Heritage Foundation, Fraser Institute) and their key pillars: rule of law, government size, regulatory efficiency, open markets. Economic order and protection of property rights. Institutional constraints in Ukraine: tackling corruption, judicial reform, de-oligarchization, and deregulation. Civil society, transparent public governance, and corporate transparency in modern market ecosystems.

Тема 9. Типологія моделей національних економік та трансформаційні виклики України

Компаративний аналіз світових економічних моделей: англосаксонська ліберальна, скандинавська соціал-демократична, континентальна соціально-ринкова, східноазійська модель «держави розвитку». Особливості постсоціалістичного транзиту економіки України. Інституційні деформації 1990–2000-х років: олігархічно-кланова концентрація власності, феномен «захоплення держави» (*state capture*). Структурна деіндустріалізація та перехід до сировинної моделі експорту. Масштаби та причини тіньового сектору економіки. Стратегічний вибір архітектури відновлення: адаптація європейських інститутів до специфіки України.

Тема 10. Інтеграція національної економіки у світове господарство та система економічної безпеки

Форми й тенденції включення національної економіки в глобальні ланцюги доданої вартості. Євроінтеграційний вектор: виконання критеріїв кандидатства, імплементація норм європейського права (*acquis communautaire*), скасування тарифних обмежень. Робота альтернативних морських шляхів експорту (Чорноморський коридор) та суходільних коридорів («Шляхи солідарності»). Взаємодія з міжнародними фінансовими організаціями (МВФ, Світовий банк, ЄБРР). Економічна безпека держави: поняття, структурні складові (макроекономічна, фінансова, енергетична, продовольча, виробнича, науково-технологічна) та система порогових індикаторів відповідно до офіційної методики.

4. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п(с)	лб	інд	с.р		л	п(с)	лб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи, ресурсний базис та структура національної економіки												
Тема 1. Національна економіка: сутність, система вимірювання та відкритість	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 2. Інституційні засади, теорії суспільного добробуту та моделі соціально-ринкової економіки	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
Тема 3. Економічний та ресурсний потенціал національної економіки	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 4. Науково-технологічний та цифровий потенціал національної економіки	10	2	2	-	-	6	11	1	-	-	-	10
Тема 5. Секторальна структура господарського комплексу та стратегія повосенної відбудови	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	58	10	10	-	-	38	58	4	2	-	-	52
Змістовий модуль 2. Засади функціонування, державне регулювання та міжнародна інтеграція												
Тема 6. Ринкова інфраструктура та фінансові інструменти функціонування ринку в умовах невизначеності	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 7. Державне регулювання економіки: фінансові, монетарні та структурні важелі	12	2	2	-	-	8	13	1	-	-	-	12
Topic 8. Democracy, Economic Freedom and Institutional Order (in English)*	12	2**	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 9. Типологія моделей національних економік та трансформаційні виклики України	12	2	2	-	-	8	12	1	-	-	-	11
Тема 10. Інтеграція національної економіки у світове господарство та система економічної безпеки	14	2	4	-	-	8	13	-	-	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	62	10	12	-	-	40	62	4	2	-	-	56
Всього годин	120	20	24	-	-	76	120	8	4	-	-	108

* тема викладається англійською мовою

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи, ресурсний базис та структура національної економіки			
1	Практичне заняття 1. Методологія розрахунку агрегатів СНР: обчислення ВВП виробничим, розподільчим методами та за кінцевими видатками за даними Держстату.	2	1
2	Практичне заняття 2. Макроекономічна динаміка: розрахунок номінального і реального ВВП, дефлятора та зіставлення за паритетом купівельної спроможності (ПКС). Оцінка коефіцієнтів відкритості національної економіки.	2	-
3	Практичне заняття 3. Кількісний вимір добробуту та соціальної стратифікації: методика розрахунку Індексу людського розвитку (ІЛР), побудова кривої Лоренца, обчислення коефіцієнта Джині.	2	-
4	Практичне заняття 4. Діагностика демографічного та трудового потенціалу: моделювання балансу трудових ресурсів, розрахунок рівня структурного безробіття та оцінка міграційних втрат економіки України.	2	1
5	Практичне заняття 5. Оцінка природно-ресурсного капіталу: розрахунок екологічних збитків від воєнних руйнувань та моделювання наслідків запровадження вуглецевого мита (СВАМ) для українських експортерів.	2	-
Змістовий модуль 2. Засади функціонування, державне регулювання та міжнародна інтеграція			
6	Практичне заняття 6. Аналіз цифрового потенціалу: дослідження бізнес-моделей резидентів «Дія.City», функціонування системи публічних закупівель Prozorro та цифрової системи підзвітного відновлення DREAM.	2	-
7	Практичне 7. Галузевий аналіз господарського комплексу: оцінка інвестиційних пріоритетів плану відновлення України в межах програми Ukraine Facility	2	-
8	Практичне заняття 8. Інфраструктура фінансового ринку: аналіз випуску державних цінних паперів (військові ОВДП), оцінка кредитних програм («5-7-9%») та механізмів страхування воєнних ризиків.	2	-
9	Практичне заняття 9. Фіскальні та монетарні інструменти макрорегулювання: аналіз статей доходів і видатків Державного бюджету України та трансмісійного механізму облікової ставки НБУ.	2	-
10	Практичне заняття 10. Case study (in English): Assessing the Index of Economic Freedom and regulatory quality in Ukraine vs. EU member states.*	2	1
11	Практичне заняття 11. Інституційні моделі трансформації: аналіз бар'єрів ринкового середовища (монополізація, олігархічні структури, тіньовий оборот) та шляхів детінізації бізнесу.	2	-
12	Практичне заняття 12. Оцінка інтеграційного потенціалу та економічної безпеки: розрахунок інтегральних індексів	2	-

	безпеки держави (фінансової, боргової, зовнішньоекономічної) за методикою Мінекономіки. Презентація командних проєктів.		
Всього		24	4

**розгляд теми відбувається англійською мовою*

6. Теми семінарських та лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

7. Самостійна робота студента

№ з/п	Завдання для самостійної роботи та очікуваний продукт	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Опрацювання методологічних положень СНР-2008: виписати з офіційних даних Держстату показники ВВП за останні 2 роки та розрахувати темп реального зростання (структурована таблиця розрахунків).	8	10
2	Порівняльний аналіз концепцій суспільного добробуту: скласти аналітичну порівняльну матрицю утилітарного, Парето-ефективного та Роулзівського підходів (письмовий звіт на 2 сторінки).	8	11
3	Дослідження демографічних та міграційних втрат: аналіз аналітичних матеріалів Інституту демографії ім. М.В. Птухи, формулювання висновків щодо прогалин робочої сили (аналітичне резюме).	8	10
4	Моніторинг цифрових трансформацій економіки: підготовка огляду регуляторних умов режиму «Дія.City» та податкових стимулів для ІТ-бізнесу (письмовий бриф).	6	10
5	Аналіз плану повоєнного відновлення: опрацювання нормативних документів програми Ukraine Facility (2024–2027 pp.) та системи DREAM; підготовка тез щодо пріоритетів відновлення інфраструктури.	8	11
6	Дослідження фінансових інструментів воєнного часу: порівняння прибутковості та інфляційного захисту військових ОВДП і депозитів (розрахункова аналітична довідка).	8	10
7	Опрацювання структури Державного бюджету України на поточний рік: розрахунок часток оборонних видатків і зовнішнього кредитування у структурі фінансування дефіциту.	8	12
8	Critical reading & essay (in English): "Institutional determinants of economic freedom: what Ukraine must reform during EU accession negotiations".	8	10
9	Підготовка аналітичної доповіді: «Проблеми детінізації економіки України та антикорупційні заходи в державному секторі».	8	11
10	Комплексне розрахункове завдання: моніторинг індикаторів економічної безпеки України на основі відкритих звітів Міністерства економіки та Національного банку України.	8	13
Разом		76	108

8. Індивідуальні завдання

Окремого обов'язкового індивідуального навчально-дослідного завдання (курсової роботи чи індивідуального проєкту як окремого звіту) навчальним планом не передбачено. Здобувачі виконують комплексні практико-орієнтовані групові завдання (робота А6) у межах поточного аудиторного оцінювання.

9. Методи навчання

Відповідно до діяльнісного підходу в курсі реалізується комплекс методів, що забезпечують формування здатності до аналізу, розрахунків, моделювання та прийняття рішень:

1. Інформаційно-пояснювальні методи: проблемні лекції (введення складних понять через розкриття економічних суперечностей); інтерактивні лекції з елементами мікродискусій; лекції-візуалізації на основі інфографіки та аналітичних макроекономічних моделей.

2. Проблемно-аналітичні методи: кейс-метод (*case study* на базі реальних підприємств і галузей); аналіз набору відкритих статистичних даних; моделювання сценаріїв розвитку за методом «дерева проблем і цілей».

3. Практикоорієнтовані методи: розрахунково-аналітичні практикуми, розв'язання ситуаційних задач з обчислення макроагрегатів СНР та коефіцієнтів відкритості.

4. Колаборативні та проєктні методи: командне навчання (*Team-Based Learning*), підготовка групових прикладних стратегій, метод дебатів, взаємне рецензування робіт (*peer instruction*).

5. Цифрові методи: робота в електронному курсі LMS Moodle, робота з державними відкритими даними та реєстрами (Держстат, НБУ, платформа DREAM, Prozorro).

10. Система оцінювання результатів навчання

Відповідно до Положення про оцінювання УНУ та Методичних рекомендацій 2026 року, оцінюванню підлягають виключно конкретні види робіт (докази досягнення результатів), а не теми, факт присутності чи абстрактна активність.

Максимальна сума балів за результатами вивчення дисципліни становить 100 балів:

Поточне оцінювання: до 70 балів;

Підсумковий семестровий контроль (екзамен): до 30 балів.

10.1. Розподіл балів поточного контролю за видами оцінюваних робіт (денна форма навчання)

Код роботи	Назва оцінюваної роботи (доказу досягнення результату)	Термін виконання (тиждень)	ПРН, що перевіряються	Максимальний бал
A1	Ситуаційний тест: перевірка знань базових категорій та принципів економічних систем у прикладному контексті.	4	ПРН 4, ПРН 16	10
A2	Практично-розрахункова робота: обчислення макроекономічних показників СНР (ВВП, ВНД, дефлятор) та коефіцієнтів відкритості за даними Держстату.	6	ПРН 4, ПРН 16	12
A3	Порівняльно-аналітичне дослідження: порівняльний інституційний аналіз зарубіжних моделей розвитку та можливостей їх імплементації в Україні.	8	ПРН 7, ПРН 21	10
A4	Комплексний аналітичний кейс: оцінка міграційних зсувів, ризиків ринку праці та екологічних втрат воєнного стану.	11	ПРН 17, ПРН 21	13
A5	Аналітична записка (policy brief): обґрунтування інструментів фіскального/монетарного регулювання та залучення інвестицій для відбудови.	13	ПРН 9, ПРН 17	15
A6	Командний прикладний проєкт: розробка та усний публічний захист галузевої стратегії повоєнної конкурентоспроможності.	15	ПРН 9, ПРН 21	10
Разом	Сума балів поточного контролю			70

10.2. Розподіл балів для заочної форми здобуття освіти

Контрольна розрахунково-аналітична робота (охоплює завдання типів A2 та A4) - 35 балів.

Аналітична записка з інституційного аналізу та безпеки держави (тип A5) - 25 балів.

Комп'ютерний тестувальний модуль в LMS Moodle (тип A1) - 10 балів.

Сума балів поточного контролю: 70 балів.

10.3. Підсумковий контроль: структура екзамену (30 балів)

Екзамен проводиться в комбінованій формі та спрямований на комплексну перевірку здатності до інтегрованого розв'язання прикладних задач:

1. Блок 1. Теоретико-концептуальна частина (10 балів): два аналітичні відкриті запитання щодо принципів функціонування економічних систем, інституційних засад добробуту та безпеки (перевірка ПРН 4, 7).

2. Блок 2. Прикладна розрахунково-аналітична задача (15 балів): розв'язання комплексної задачі з інтерпретації макроекономічних агрегатів СНР, розрахунку показників економічної безпеки або моделювання наслідків торговельних обмежень (перевірка ПРН 16, 17).

3. Блок 3. Структуроване усне обґрунтування (5 балів): аргументація власної позиції щодо стратегічних альтернатив розвитку економіки України та відповіді на запитання викладача (перевірка ПРН 9, 21).

До екзамену допускаються здобувачі, які виконали обов'язкові види поточних робіт та набрали за результатами поточного оцінювання не менше 35 балів.

10.4. Критерії та аналітичні рубрики оцінювання

Вид оцінюваної роботи	Критерії оцінювання	Рівні виконання та показники якості	Макс. бал
A2. Практично-розрахункова робота	1. Точність та повнота розрахунків. 2. Коректність використання формул. 3. Глибина економічної інтерпретації результатів.	10–12 б. (Високий): розрахунки абсолютно точні, алгоритми витримані бездоганно, висновки містять глибоку інтерпретацію показників. 7–9 б. (Достатній): алгоритм вірний, допущено незначні арифметичні похибки, що не змінили загальної логіки висновку. 4–6 б. (Базовий): розрахунки виконані частково, допущені суттєві методологічні неточності, інтерпретація поверхова. 0–3 б. (Незадовільний): завдання не виконано або методика застосована некоректно.	12
A5. Аналітична записка (policy brief)	1. Чіткість формулювання проблеми. 2. Доказовість та	13–15 б. (Високий): глибока діагностика проблеми, системні рекомендації з урахуванням ризиків, висока якість стилю та джерельної бази. 9–12 б. (Достатній): аналіз якісний, однак рекомендації мають переважно декларативний	15

	аналітичність аргументів. 3. Реалістичність пропонуваніх рекомендацій. 4. Логіка структури та академічний стиль.	характер або не враховують бюджетні обмеження. 5–8 б. (Базовий): фрагментарний опис ситуації без належної аналітичної бази, висновки слабо обгрунтовані. 0–4 б. (Незадовільний): невідповідність формату аналітичної записки, відсутність власної аргументації.	
А6. Командний проєкт та захист	1. Системність та інноваційність рішення. 2. Якість візуалізації та презентації. 3. Усний захист та відповіді на запитання.	9–10 б. (Високий): аргументована стратегія, логічна командна взаємодія, впевнені та ґрунтовні індивідуальні відповіді під час захисту. 6–8 б. (Достатній): проєкт виконано відповідно до вимог, але під час відповідей виявлено неповне володіння окремими деталями. 3–5 б. (Базовий): проєкт носить описовий характер, відповіді на запитання викладача невпевнені. 0–2 б. (Незадовільний): проєкт не відповідає вимогам або здобувач не зміг захистити свій внесок.	10

10.5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Академічна доброчесність та використання технологій

Організація освітнього процесу та оцінювання результатів базуються на нормах Закону України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX, Закону України «Про вищу освіту», Положенні про систему забезпечення академічної доброчесності в УНУ та Політиці відповідального використання технологій штучного інтелекту.

11.1. Регламент використання штучного інтелекту (ШІ) за видами робіт

Відповідно до п. 14.1–14.4 Методичних рекомендацій УНУ, для кожної оцінюваної роботи встановлюється однозначний режим використання технологій генеративного штучного інтелекту:

Оцінювана робота	Встановлений режим ІІІ	Регламент використання та дозволені функції
A1. Ситуаційний тест	Режим А (Заборонено)	Використання генеративного ІІІ, сторонніх ресурсів та підказок суворо заборонено. Оцінюється виключно індивідуальний рівень знань здобувача.
A2. Розрахункова робота	Режим В (Обмежено дозволено)	Дозволено використання ІІІ для перевірки математичних формул або підбору програмного синтаксису в Excel. Заборонено генерування аналітичних висновків. Обов'язкова демонстрація власних розрахунків.
A3. Порівняльний аналіз	Режим В (Обмежено дозволено)	Дозволено застосовувати ІІІ для структурування порівняльної матриці та стилістичного редагування тексту. Аргументація, синтез та джерела мають бути персонально перевірені здобувачем. Суттєве використання підлягає декларуванню.
A4. Комплексний кейс	Режим В (Обмежено дозволено)	Дозволено генерування первинних пошукових запитів і структурування аналізу. Аналіз емпіричних даних, оцінка ризиків та формулювання сценаріїв здійснюються здобувачем самостійно.
A5. Аналітична записка (policy brief)	Режим В (Обмежено дозволено)	ІІІ може використовуватися як інструмент формулювання гіпотез або мовного редагування. Усі факти, посилання на нормативні акти та цифрові показники мають бути валідовані за першоджерелами. Додається обов'язкова декларація ІІІ.
A6. Командний проєкт	Режим В/С (Співпраця з декларуванням)	Дозволено генерування макетів інфографіки, пошук ідей візуалізації. Кожен учасник команди проходить персональний усний захист свого внеску.
Підсумковий екзамен	Режим А (Заборонено)	Будь-яке використання засобів штучного інтелекту, засобів зв'язку чи несанкціонованих довідкових матеріалів під час складання заборонено.

11.2. Форма стандартної декларації використання ІІІ

У разі застосування інструментів генеративного ІІІ (ChatGPT, Claude, Copilot тощо) у роботах режимів В та С, здобувач додає наприкінці документа стандартизовану заяву:

«Під час підготовки цієї роботи я використовував(ла) [вказати назву системи/сервісу] для [зазначити мету: генерування ідей / мовне редагування / структурування тексту]. Я особисто перевіряв(ла) достовірність усіх фактів, математичних розрахунків, цитат та статистичних показників за офіційними джерелами й несу повну академічну відповідальність за кінцевий зміст та аналітичні висновки роботи».

11.3. Процедура підтвердження авторства та захист прав

Відповідно до вимог законодавства та п. 14.6 Методичних рекомендацій, показники автоматизованих АІ-детекторів не є належним і достатнім доказом порушення академічної доброчесності. Вони можуть слугувати виключно підставою для фахової бесіди.

Основним засобом верифікації авторства є структурований усний захист роботи, під час якого здобувач пояснює використану методологію, логіку розрахунків, контекст джерел та відповідає на уточнювальні запитання викладача.

У разі виявлення фактів фальсифікації статистичних даних, плагіату чи несанкціонованого списування робота не зараховується і підлягає повторному виконанню з іншим завданням.

12. МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронний навчальний курс дисципліни «Національна економіка» на платформі Moodle УНУ: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=93> (містить повний банк лекційних матеріалів, завдання до практичних робіт, аналітичні кейси, тестувальні модулі та глосарій).

2. Методичні розробки:

Ревуцька А.О. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та аналітичних завдань з курсу «Національна економіка». Умань: УНУ, 2025. 48с.

Ревуцька А.О. Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Національна економіка». Умань: УНУ, 2025. 36 с.

3. Програмне забезпечення та цифрові платформи:

Пакет прикладних офісних програм (Microsoft Office, Google Workspace, LibreOffice) для табличних обчислень та презентацій.

Платформи відеоконференцз'язку (Zoom, Google Meet) для синхронних онлайн-занять та захисту проєктів.

14. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Ситник Й. С., Бойківська Г. М., Гончар С. Й. Національна економіка: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 320 с.

2. Архієреєв С. І., Демьохіна О. О., Євтушенко В. А. та ін. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 205 с.

3. Гринів Л. С., Кічурчак М. В. Національна економіка України: Навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 470 с.

4. Носова О. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 512 с.

5. Кузьмін О. Є., Когут У. І., Процик І. С., Вербицька Г. Л. Національна економіка: прикладний аспект. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 132 с.

6. Національна економіка: підручник / за ред. П. В. Круша. Київ: Каравела, 2019. 416 с.

7. Буряковський В. В. Національна економіка: навч. посібник. Дніпро: Наука і освіта, 2019. 310 с.

Допоміжна література та нормативно-аналітичні акти:

1. Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX.
2. План України для реалізації програми Європейського Союзу *Ukraine Facility* (2024–2027 рр.). Офіційне видання Міністерства економіки України, 2024. URL: <https://me.gov.ua>
3. Лібанова Е. М. Демографічні зсуви в умовах війни: масштаби, наслідки, виклики для України. *Вісник Національної академії наук України*. 2023. № 5. С. 3–14.
4. Оцінка прямих і непрямих збитків завданих інфраструктурі та довкіллю України внаслідок агресії РФ. Звіти KSE Institute, 2023–2024. URL: <https://kse.ua>
5. Ревуцька А. О., Смолій Л. В. Особливості формування стратегії розвитку підприємств в умовах невизначеності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. № 2 (13).
6. Revutska A., Novak I., Demianyshyna O., Ermakov O. Digitalization as a vector of technological changes of Ukraine. *International Journal of Scientific & Technology Research*. 2020. Vol. 9, Issue 01. P. 3429–3434.
7. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
14. Інформаційні ресурси в інтернеті
 1. Державна служба статистики України — офіційний веб-портал: <https://www.ukrstat.gov.ua>
 2. Національний банк України — відкрита макроекономічна та монетарна статистика: <https://bank.gov.ua>
 3. Міністерство економіки України — офіційний портал: <https://me.gov.ua>
 4. Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД) — аналітичні доповіді: <https://niss.gov.ua>
 5. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України: <https://idss.org.ua>
 6. DREAM — Державна цифрова екосистема підзвітного управління відновленням: <https://dream.gov.ua>
 7. Світовий банк — відкриті дані (*World Bank Open Data*): <https://data.worldbank.org>
 8. Статистична служба Європейського Союзу (*Eurostat*): <https://ec.europa.eu/eurostat>

15. Визнання та перезарахування результатів навчання

1. Перезарахування результатів навчання здійснюється відповідно до чинного Положення про порядок визнання результатів навчання, зданих у неформальній та/або інформальній освіті, та Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти УНУ.

2. Результати, здані здобувачем під час участі в програмах академічної мобільності (в українських або закордонних ЗВО), визнаються на підставі академічної довідки та зіставлення змісту навчальних результатів і кредитів ЄКТС.

3. Здобувач має право на зарахування результатів неформальної освіти (сертифікати відкритих онлайн-курсів на платформах Coursera, edX, Prometheus, результати бізнес-шкіл, участь у наукових конференціях, проєктах та кейс-чемпіонатах) у межах до 25% загального обсягу кредитів освітньої програми відповідно до університетського положення. Для визнання подається офіційний сертифікат та проводиться фахова співбесіда для підтвердження досягнення відповідного ПРН.

16. Відомості про перегляд та зміни до робочої програми

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол №	Зміст внесених змін
2026-2027	«30» серпня 2026р., Протокол № 1	1. Проведено структурну оптимізацію: тематичний план узгоджено з лімітом 20 год лекцій (10 тем) та 24 год практичних (12 занять). 2. Результати навчання в Розділі 2 повністю та дослівно гармонізовано з чинними ПРН ОПП «Економіка». 3. Переглянуто систему оцінювання: запроваджено оцінювання за доказами результатів робіт (A1–A6) замість механічних балів за теми й активність. 4. Введено Розділ 11 щодо регламентації режимів використання штучного інтелекту відповідно до Закону № 4742-IX. 5. Повністю оновлено списки рекомендованих джерел (вилучено застарілі акти).